

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Praznik bratske sloge in vzajemnosti

Vse oči v Jugoslaviji so danes, na rojstni dan prestolonaslednika, obrnjene v Belgrad, kjer so se okoli našega vzešenega vladarja in njegove vlade zbrali vsi bani in banski svetniki države, vsi najodličnejši javni delavci Jugoslavije pa nedogledne trume naroda, da prisostujejo prazniku, ki bo po svojem simboličnem pomenu zapisan v zgodovino naše države kot eden najbolj veličastnih njenih trenutkov.

Zakaj zamenjava starih srbskih zastav naših polkov, ki so spremljale osvobodilne borbe kraljevine Srbije od njenega početka do danes; ki so postale simbol stoletnih zrtv srbskega rodu za svojo neodvisnost; pod katerimi so naši bratje branili krščansko kulturo proti vzhodnemu barbarstvu — zamenjava teh slavnih praporov z novimi jugoslovanskimi znamenji pomeni in izpričuje pred vsem svetom, da smo danes v isti ideji združeni vsi južni Slovani. Kot sad teh heroičnih borb in zrtv pa skupnega trpljenja, naporov in dela na naši osamosvojitvi in preporodu tvorimo danes neločljivo skupnost, ki jo hočemo v medsebojni ljubezni, spoštovanju in sodelovanju čedalje bolj poglabljati. In s temi novimi zastavami v roki, ki značijo zmagovalarje tega, za kar so se južni Slovani skozi vseke borili — dovršile naše skupne narodne, kulturne in državne zgradbe — bodo naši polki slejkoprej pričeli o pripravljenosti Sborov, Hrvatov in Slovencev, da skupne dobrine jugoslovanstva ene misli in enega srca pod svojim ljubljanim vladarjem in njegovim domom do zadnje kaplje krvi branijo, če bi jih ogrožale sovražne sile.

Zato so danes po svojih najodličnejših možeh vsi Jugoslovani zbrani v prestolnici države, prešinja eno samo sveto in mogočno čustvo vsa srca, se vsi zavedamo slovesi, sti tega velikega trenutka. Ta praznik je priča, da smo zvezani z najtrdnjejšimi vezmi narave, zgodovinske borbe in kulturnega poslanstva; je svečana obljuba, da bomo to vez bolj in bolj utrjevali z moralnimi vezmi ljubezni, ki edina ustvarja pravo vzajemnost in harmonijo; je simbolična predčitev sloge, bratskega sodelovanja in medsebojnega vpoštevanja vseh delov jugoslovanske narodne družine. Ta zavest je, ki povzroča, da v narodnem ponosu danes krepkeje bije vsako naše srce.

Ne smemo pa ob tej priliki pozabiti, da je osnova, vsebina in gibalno tega našega skupnega rodnega čustva, te skupne zavesti vseh južnih Slovanov, ves smisel naše borbe v preteklosti in našega dela v bodočnosti naša krščanska religija. Njene vrednote so, za katere so se jugoslovanski rodovi kot člani krščanske kulturne družine narodov na najbolj izpostavljeni točki Evrope skozi vso dosedanjo zgodovino borili. Za ustvaritev in utrditelj mirnega sožitja narodov v krščanskem moralnem in družabnem redu so doprinali največje žrtve. K temu najvišjemu kulturnemu idealu so doprinali svoje slovanske narodne osobine: miroljubnost in pravicoljubnost, zadržnost, zvestoba in notranjo lepoto družinskega življenja ter delavnost. Ta po krščanski religiji posvečena, etično poglabljena in k nadasovnemu in nadprostornemu večnemu bitju in bivanju usmerjena nacionalna misel je, ki našo ljudsko dušo prešinja, ji daje nezlomljivo vztrajnost v trpljenju in nam zagotavlja lepšo bodočnost. Brez te vsebine bi besede in zunanji simboli ničesar ne pomenili. Zato posvetimo tudi današnji veliki dan z mislijo na Najvišjega, ki svoj jugoslovanski rod čuva in vodi pa mu kaže vsebino in smer njegovega narodnega življenja.

V taki, religiozno posvečeni skupnosti bomo Srbi, Slovenci in Hrvati resnično med seboj bratje, ki bodo drug drugega spoštovali; le v taki skupnosti bodo rasli značaji, ki bodo imeli vsak svoje prepičanje, svoj etični nazor, resnično in odkrito vero, ne pa šalo-bazde, švigažvage in koristolovci, ki si vsak dan novo krinko nadevajo; le v takem narodnem in državnem občestvu je mogoča poštenost, ki je potrebna za soglasno sodelovanje vseh v eni celoti, ne da bi bile oškodovane naravne pravice kateregakoli dela. Kdor brez te notranje podlage govori o enoti, skupnosti in harmoniji, ta le prazno slamo mlati. V sreči, v naši notranjosti, v resničnem človeku in njegovi duževnosti se gradi Jugoslavija; resnično osebnost pa poraja samo religija, ki živi v globini našega roda, v preprostem srcu našega ljudstva, v njegovem jasnem, zdravem in poštenem nazoru o življenju, v njegovi krščanski veri in tradiciji. Kdor hoče učiti narodno solidarnost, slovansko in jugoslovansko vzajemnost, ta se mora prej sam vrniti v njene religiozne in etične osnove, v svoje lastno ljudstvo.

S temi mislimi in čustvi spremljamo veličastni praznik, ki danes radostno in svečano odmeva iz državne prestolnice po vseh naših domovih v poslednjo ponižno koto in preprosto slovansko srce.

Velicaste svečanosti v Belgradu

Belgrad

v svečanem razpoloženju

Belgrad, 5. sept. m. Na predvečer zgodovinske proslave je prestolnica vsa v svečanem razpoloženju in tudi po zunanosti slavnostno okrašena. Po vseh belgrajskih ulicah mrgoli tisoče gostov, ki so prišli iz vseh krajev Jugoslavije in prav tako tisoči rezervnih in aktivnih častnikov, ki bodo sodelovali na proslavi. Belgrad je ves okrašen, vse glavne ulice so krasno razsvetljene. Vse predpriprave so dokončane. Jutri se bo izvršila zgodovinska zamenjava starih zastav z novimi jugoslovanskimi. V teku današnjega dne so prišle v Belgrad vse častniške delegacije. Belgrad je napolnjen z gosti in lahko se računa, da je prispelo do današnjega večera nad sto tisoč ljudi iz vseh krajev Jugoslavije. Takega vrvenja in takega življenja v Belgradu ne pomnijo.

Banski svetniki pri predsedniku vlade

Belgrad, 5. sept. AA. Davi ob 8 je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković pričel sprejemati zastopnike bankih svetov iz vseh banovin. Najprvo je predsednik vlade sprejel svetnike iz Moravske in vardarske banovine, zatem pa iz Savske in Vrbaske. Ob 11.15 so prišli na vrsto svetniki iz dravske banovine, ki jih je vodil ban dravske banovine inž. Dušan Serneck. Sprejema pri g. predsedniku ministrskega sveta so se udeležili naslednji banki svetniki iz dravske banovine:

za okraj brežiški Franc Lipej, posestnik in trgovec iz Brežic,
za okraj gornjegrajski Martin Steblovnik, predsednik občine in posestnik v Šmartnem ob Paki,

za okraj Dolenje Lendavski Stefan Litrop, obrtnik in predsednik občine v Strnišču,
za okraj dravograjski Peter Mravljak, ekonom iz Vuhreda,

za okraj kamniški Ivan Strcin, posestnik iz Kaplje vasi,

za okraj konjiški Anton Košir, predsednik občine iz Zič,

za okraj kočevski Jakob Ramovš, župnik in odbornik iz Vel. Lašče, za mesto Kočevje, dr. Ivan Sajovic, odvetnik iz Kočevja,

za mesto Kranj, Ciril Pirc, posestnik in predsednik občine v Kranju,
za mesto Tržič, Ivan Lončar, hotelir in predsednik občine v Tržiču,

za okraj krški Alojz Kurent, dekan v Leskovcu pri Krškem,

za mesto Krško Joško Pfeifer, posestnik v Krškem,

za okraj litjski Hinko Lebinger, trgovec in predsednik občine v Litiji,

za okraj logaški Gabrijel Oblak, posestnik in predsednik občine v Dolenjem Logatcu,

za okraj ljubljanski Valentin Babnik, predsednik občine na Glinah, pri St. Vidu,

za mesto Ljubljano dr. Albert Kramer, novinar in bivši minister, Ivan Kregar, obrtnik in občinski odbornik, Franjo Orehek, upravnik hranilnice in Albin Prepeluh, publicist, vsi iz Ljubljane,

za okraj ljutomerski Jakob Kajch, posestnik iz Ljutomera,

za okraj mariborski, desni breg, Srečko Robič, veleposestnik in predsednik občine v Limbušu,

za okraj mariborski, levi breg, Ivan Šerbinek, posestnik in občinski odbornik iz Vrtič,

za mesto Maribor dr. Alojz Juvan, odvetnik in predsednik občine, dr. Ljudevik Pivko, profesor, in Rudolf Golouh, šef borze dela, vsi iz Maribora,

za okraj murskosobotski Franc Paprik, župnik iz Gamsovce,

za mesto Mursko Soboto Josip Benko, industrijec in predsednik občine v Murski Soboti,

za mesto Novo mesto dr. Josip Režek, odvetnik in predsednik občine v Novem mestu,

za okraj ptujski Ivan Vršič, predsednik občine pri Sv. Marku,

za mesto Ptuj dr. Matej Senčar, odvetnik iz Ptuja,

za okraj radovljiški Josip Lavtižar, trgovec iz Kranjske gore,

za mesto Jesenice dr. Maks Obersnel, generalni tajnik KID na Jesenicah,

za okraj slovenjgraški Alojz Čizek, župnik iz Gornjega grada,

za okraj celjski Alojz Mihelič, posestnik in trgovec na Bregu pri Celju,

za mesto Celje dr. Alojz Goričan, odvetnik in predsednik občine v Celju,

za okraj čabarski dr. Bogdan Koritnik, odvetnik in predsednik občine iz Čabra,

za okraj smarski Florijan Gajšek, gostilničar in predsednik občine v Loki pri Čuzmu,

Pozdrav g. bana Serneca

Ko je vstopil predsednik ministrskega sveta v dvorano, so ga prisotni pozdravili z burnimi klici: »Živeli!« Nato ga je pozdravil ban dravske banovine g. inž. Dušan Serneck z besedami:

Gospod predsednik! Pozdravljam vas v ime naših bankih svetnikov dravske banovine ter vam izražam našo zahvalo za poziv na veliko slavo naše hrabre vojske v nedeljni naši skupni, ujedinjeni domovini, kraljevini Jugoslaviji.

Srečni smo, da bomo lahko prisostvovali tem velikim dnevom, ki bodo nepreglednega pomena za našo državo!

Na pozdrav g. bana je odvrnil

g. predsednik ministrskega sveta:

Pozdravljam vašo prisotnost v Belgradu v teh svečanih dneh, ki bodo imeli velike posledice za našo državo. Pri svojem delu lahko računate na mojo podporo kadarkoli boste skušali z vašim banom pospešiti napredek vaše banovine.

Potrebe Dravske banovine

Gospod predsednik se je nato razgovarjal s posameznimi svetniki in zastopniki posameznih krajev dravske banovine. S posebno pozornostjo je sledil izvajanjem posameznih svetnikov o letošnji žetvi, o stanju vinogradov, o cenah vina, o izvozu grozdja in sadja, o izvozu splah in o posameznih industrijskih panogah, o družabnem življenju in o stanju narodnega zdravja, nadalje o možnosti zaslužka za siromašne sloje, o razvoju turisticke itd. Banski svetniki so opozorili na to, da letošnja žetev ni bila najboljša, to pa zaradi obilnega deževja. Trgovina z vinom je zastala, v hudi krizi je takisto trgovina s hmeljem. Prejšnja leta so naši ljudje mnogo izvažali zlasti iz ljutomerskega sreza v Avstrijo. V zadnjem času pa dela Avstrija zapreke, zato je izvoz vina v Avstrijo deloma naznan. Navzlic temu pa se cena litra vina giblje okrog 6 Din. Pridelek v okolici Maribora je letos dober. Dobra je zlasti sadna letina, za katero se že oglašajo številni interesi iz Češkoslovaške, Švice in Francije. Neki svetniki so s posebno hvaležnostjo pozdravili uveljavitev novega vinskega zakona, pri čemur so zlasti naglašali določbo, ki odreja termin trgatve, ker je s tem poskrbljeno, da more grozdje primerno dozoreti. Zaradi obče krize je v širokih slojih našega naroda dokajšnje pomanjkanje denarja. Od tega trpi tudi industrija. V najslabšem položaju je hmelj, ki smo ga prej v velikih količinah izvažali na Češkoslovaško in v Nemčijo, sedaj ga izvažamo samo v Nemčijo, toda cena kilograma, ki je pred petimi leti dosegla 120 Din, je padla sedaj na 6 Din. Sicer pa je slovenski hmelj najboljši pridelek za češkoslovaškim v Evropi. Pač pa napreduje turiztika in promet s tujci. Inozemski turisti se čedalje bolj zanimajo za krajinske lepote v dravski banovini. Letos je bilo v Kranjski gori okrog 4000

tujcev. Industrija se razvija še dokaj primerno, vendar trpi od splošne krize. To velja zlasti za industrijo v Mariboru, kjer okrog 3000 delavcev ne more priti do stalnega zaslužka. Med drugim je vzrok v tem, ker je gradbenost v Mariboru kaj slaba. Banski svetnik iz Sv. Marka je prosil predsednika vlade, naj bi se regulirala Drava v tem kraju, kjer so poplave na dnevnem redu in kjer povzroča ta reka veliko škodo. Po izjavi g. bana Dušana Serneca bi regulacija Drave na tem mestu veljala samo nekaj milijonov Din.

Gospod predsednik vlade je svetoval občin-skim načelnikom, naj preveč ne zadolžujejo svojih občin, naj se občine z delom ne prenašajo in naj se dela postopoma. Skrbeti je treba za delavstvo in za njegov zaslužek in zaposlitev. Upoštevati je treba občo krizo, ki je drugod huja, nego pri nas. Nadalje je opozoril na to, da je treba posvetiti posebno pozornost strokovnemu šolstvu. V tej zvezi je omenjal s pohvalo Velike Lašče, kjer je bila z dokajšnjimi naporji ustanovljena pletarska šola. Predsednik vlade je izrazil željo, naj bi ta šola postala trajna. Banski svetnik iz Litije je opozoril vlado na novi davčni zakon, ki nalaga veličim (industrijam) malenkostne doliade, dočim morajo glavna bremena za ceste in druga javna dela nositi siromašni sloji. Leto velja za industrijo v Trbovljah.

Ob 11.45 se je predsednik vlade ljubeznivo poslovil od bana in od svetnikov dravske banovine.

Min. predsednik o gimnazijah

Belgrad, 5. sept. m. Predsednik vlade je danes dopoldne pričel sprejemati banke svetnike, ki so mu jih predstavili bani. Sprejeti so bili vsi banki svetniki. Pri tej priliki se je predsednik vlade podrobno zanimal za potrebe posameznih banovin in krajev.

Zanimive so izjave predsednika vlade glede vprašanja gimnazij. Številni svetniki so namreč prosili predsednika, da bi se zopet upostavile gimnazije v nekaterih mestih. Predsednik vlade je naglasil, da nam ni potrebno toliko gimnazij, češ, da ni mest v državi, kjer bi bilo potrebno toliko študentov, ki končajo šole, marveč da je za naša država mnogo bolj koristno, da se ustanavljajo strokovne obrtne in kmetijske šole. Posebej je naglasil slučaj z gojenci vojne akademije, v katero se je letos prijavilo 1700 gojencev. Sprejetih pa jih je bilo samo 300.

Važen programatičen govor g. predsednika vlade o smernicah sedanje vlade

Belgrad, 5. sept. Nocoj je priredil predsednik vlade general Peter Živković v Gardijskem domu na Topčideru banket, ki je nanj povabil bane in banske svetnike vseh devetih banovin.

Med banketom je imel predsednik vlade govor in uvodoma pozval prisotne, naj dvignejo čase za obči napredek Jugoslavije in vzkliknejo: Naj živi naš kralj, Nj. Vel. kralj Aleksander in Nj. vzešeni dom — na mogoča let! Vsa dvorana je pri teh besedah odjeknila od viharnih klicev: Živeli! Godba je nato intonirala našo nacionalno himno. Ko se je vihar navdušenja polegel, je predsednik vlade povzel besedo in nadaljeval:

Gospoda! Danes smo se zbrali v Belgradu z vseh strani naše lepe in prostrane domovine, da se udeležimo pomembnega zgodovinskega dogodka, občanarodnega slavlja, svečane izročitve naše narodne jugoslovanske zastave junaškim polkom naše viteške vojske. Ves naš narod bo radostnega srca in z navdušenjem prisostvoval v duhu tej svečanosti. Na čelu naših hrabrih polkov se bo vila nova zastava kot znamenje naših lepših tradicij, našega narodnega edinstva, naše zedinjene nacionalne zavesti, kot simbol naše moči in našega narodnega duha. S tem modrim in državniškim sklepom našega vladarja, Nj. Vel. kralja Aleksandra so izpolnjene plemenite zamisli, ki so našle tako jasna izraza v njegovem manifestu z dne 6. jan. 1929. in v novi razdelitvi države na banovine z zakonom dne 3. oktobra. Ko bomo izvršili to pomembno dejanje, hočemo z največjim spoštovanjem zaviti in spraviti svoje plemenite zastave, ki so s tolikim uspehom služile našemu narodnemu in državnemu edinstvu.

Novo ime Jugoslavija, ki ga je dobila naša kraljevina po modrem sklepu našega vladarja, je najvidnejše obilježje našega narodnega in državnega edinstva. S tem so postavljene nove naloge za sodelovanja vseh narodnih sil v popolni enakosti in ravnopravnosti vseh državljanov brez razlike vere in plemena in za vestno izvrševanje državljanških dolžnosti. Cuvajmo vrline preteklosti, a obenem se zavedajmo novih nalog in novega časa, nalog, ki se nam danes na tako viden način manifestirajo. Iz te dolžnosti izvira druga dolžnost za vas, ki ste najbližji sodelavci vlade. Vaša dolžnost je, da ji pomagajte, da dokonča sklepe ministrskega sveta z dne 4. julija t. l. V tem sklepu vlade so jasne direktive, ki naj uravnavajo vse vaše delovanje. Da ne bo nikakih dvomov o teh direktivah, smatram za potrebno, da vam podrobno pojasnim naše stališče o tem, kakšno naj bo delo za dograditev popolnega narodnega in državnega edinstva.

To edinstvo so onemogočale prejšnje stranke,

ki so slonele na verski in plemenski ločitvi našega naroda. Zato je bila razdružitev teh strank prvobiten čin sedanje vlade, ki je bila postavljena z modrimi sklepi dne 6. jan. 1929. Zato je v sklepu ministrskega sveta z dne 4. julija rečeno, da so bivše stranke razpuščene in da jih ni mogoče več obnoviti. Najvišji interes države, njene konsolidacije in njenega napredka nam nalaga, da nadaljujemo z ustvarjanjem jugoslovanske narodne zavesti. Zato je potrebno, da odložimo vse ostanke prejšnjega stanja in da onemogočimo obnovo starih strank. Napredek, ki smo ga ustvarili po 6. jan. 1929, je razviden na vseh straneh našega narodnega in državnega življenja. Na mesto nesporazumov in razjedjenosti je stopil duh bratske sloge, vzajemnosti, medsebojnega razumevanja in ljubezni. Kraljevska vlada bo vztrajala pri svojem delu, gradeč nove državne temelje na načelih enakosti in ravnopravnosti vseh državljanov.

Navdušenje in pravilno razumevanje, s katerim je ves naš narod sprejel velika načela kraljevskega manifesta z dne 6. januarja, nas urja v prepričanju, da se bodo vsi pošteti in patriotični elementi brez ozira na prejšnje ločitve zbrali k pozitivnemu delu in k aktivnemu sodelovanju, da se stvariteljskim delom čimprej uresničijo naše popolno narodno edinstvo. Naše prejšnje organizacije so v prošlosti na razne načine koristile razvoju in napredku našega naroda, razvijale našo nacionalno zavest in utrjele duha odpora proti tujcu. Te organizacije nimajo danes v novih razmerah nobenega razloga za nadaljni obstoj. Ni dvoma, da so postale zapreka za nadaljni razvoj našega narodnega življenja. Taka zapreka so bile brez dvoma tudi naše politične stranke. Nastajale so v prejšnjih razmerah in to velja zlasti za stranke z izrazitim verskim in plemenskim obeležjem. V

Nedeljo in praznik

porabite za ogled je-
senskega ljubljanskega

velesojma

prošlosti se imele nalogo, da branijo naša narodna svojstva, naš jezik, naša narodna čustva. Sedaj v naši novi državi te naloge niso več potrebne. Pred kom naj se branijo Srbi, Hrvati in Slovenci? Zakaj naj se politično ločijo naši katoličani, muslimani itd.?

Naša država goji napram vsem veram spoštovanje in se zaveda velike moralne in verske misije cerkvenih organizacij. Pa tudi za stranke, ki formalno niso bile verske ali plemenske, velja, da so bile ostanek preteklosti in da niso več odgovarjale novim razmeram in da se niso prilagodile potrebam jugoslovenske nacionalne države. Desetletno izkustvo je pokazalo, da je taka prilagoditev od strani naših strank nemogoča. Naše stranke niso mogle zatajiti svojega zgodovinskega in pokrajinskega porenja. Kdor zna pravilno soditi, uvidi, da je bil po 6. januarju nesnake vseh teh strank prva in nujna potreba za razvoj pravega in zdravega narodnega življenja in za ukrepitev jugoslovenske nacionalne države. S tem pričramo, gospodje vas pozdravljamo v imenu kraljevske vlade in dvigamo čašo na vaše zdravje in za srečo in blagostanje našega celokupnega naroda. Ziveli!

Zadnje besede so sprejeli vsi prisotni z viharimi klici: »Tako je! Zivela kraljevska vlada! Ziveli Nj. Vel. kralj!«

Kraljica Marija v Beogradu

Beograd, 5. sept. m. Danes je prišla iz Bleda Nj. V. kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom. Dvorni vlak se je ustavil na topičerski postaji, od koder se je kraljica odpeljala s prestolonaslednikom na Dedinje. Zjutraj ob 8.20 se je pripeljal z zagrebškim brzovlakom Nj. vis. knez Pavle in Nj. vis. knežinja Olga. Na postaji ju je sprejel upravnik dvora brigadni general Vojislav Vuković. S postaje sta se odpeljala v dvor.

Tuje vojaške delegacije

Beograd, 5. sept. m. Popoldne ob 4 sta romunska vojaška delegacija z generalom Santorovicem na čelu in češkoslovaška vojaška delegacija z generalom Sirovinom na čelu odšli na Avalo in položili vence na grob neznane vojaka.

Manifestacija v Mariboru

Maribor, 5. sept. (Tel.) Na predvečer proslave rojstnega dne kraljeviča Petra se je odela obdravska prestolnica v svečano obleko. Ob 18 so se pričele zbirati množice manifestantov, vključno Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. prestolonasledniku Petru, Nj. V. kraljici. Sprevod se je razvil po glavnih mariborskih ulicah z dravsko divjiško godbo na čelu in korakal na glavni trg, ki ga je napolnil nad 10.000 manifestantov. V sprevodu so bili zastopniki vojaških in civilnih oblasti in korporacij. Raz rolovski balkon je imel pozdravni govor podžupan dr. Lipold. Slavnostni govornik pa je bil predsednik Narodne obrane Kenda. Nato so se poslane udanostne brzojavke Nj. V. kralju, Nj. Vis. prestolonasledniku Petru, ter pozdravna brzojavka predsedniku vlade generalu Petru Zivkoviću. Nato so se množice mirno razšle.

Akademiki!

Svet slušateljev ljubljanske univerze Vas poziva, da se udeležite danes ob 11. uri v zbornici univerze zborovanja, da ob priliki velikega dogodka v naši zgodovini izjavimo svojo zvestobo kralju, armadi in Veliki Jugoslaviji.

Svet slušateljev ljublj. univerze.

Dr. Kumanudi, zastopnik zun. min.

Beograd, 5. sept. AA. Z ukazom Nj. V. kralja je bil na predlog predsednika ministrskega sveta imenovan za zastopnika ministra zunanjih zadev g. dr. Kumanudi, minister brez listaice.

Min. Demetrowić prevzel posle

Beograd, 5. sept. z. Danes dopoldne se je vrnila naša delegacija z varšavske konference. Trgovinski minister dr. Demetrowić je dopoldne prevzel posle svojega resora od namestnika Ivana Schvegla. Za časa odsotnosti je bil minister dr. Demetrowić v Berlinu, kjer je iskal možnost plasiranja dela našega kmetijskega pridelka v Nemčiji.

Mesto San Domingo uničeno

Prvo podrobno poročilo o strahovitem orkanu

New York, 5. sept. as. Major Chrocket, namestnik guvernerja sosednjega otoka Virginije, je večer popoldne z letalom došel v okolice San Dominga, odkoder si je s težavo napravil pot v mesto, kjer je našel po dolgem iskanju predsednika Truila in ameriškega poslanika. S svojega letala je potem oddal brezžično vest, da so tri četrtine mesta popolnoma porušene, ostanek hiš pa je tudi tako poškodovan, da ni mogoče stanovati v njih. Vse prebivalstvo je torej brez strehe. Vlada čen, da je bilo število mrtvih v notranjem mestu 800, dočim gre število ranjenih v tisoče, pri čemer pa se ni poročil z dežele. O žrtvah Evropejcev ali Američanov do sedaj ni poročal.

plomatski zastopniki se niso poročali. Vlada zahteva, da se pošljejo prebivalstvu odeje, šotori in živila. Prvo pomoč je prebivalstvo dobilo z letali. Guverner Roosevelt je danes z letalom odletel v San Domingo, da uvede pomožno akcijo. Orkan je med tem že ponehal, sodeč po tem, da se poroča iz severne Kube, da je tam njegova sila že zelo ponehala. Radi ropanja v posameznih mestih je vlada odredila vojno stanje. Položaj je tem težavnejši, ker je pokvarjen vodovod in električna centrala, tako da prebivalstvo nima vode niti luči. Škoda se zaenkrat ceni na 15 milijonov dolarjev, vendar je gotovo, da znaša mnogo več, ker je uničena vsa letina.

Veliki politični izgrede v Smirni

Tri policiste ugrli v morje

Carigrad, 5. sept. as. Ko je prišel večer v Smirno ustanoviteli nove opozicijske stranke Feti bej, je prišlo do resnih urinskih izgrede med njegovimi pristaši in policijo, ki je imela nalogo preprečiti razobežanje zastav. Ogorčena množica je ugrla 3 policiste v morje. Aretiranih je bilo 300 oseb. Listi, ki so na strani izmet Paše, očitajo turškemu nameščencem francoskega konzulata, da so

se udeleževali organizacije teh demonstracij. Ti listi tudi navajajo, da posebno pristajniški mestu Carigrad in Smirna zelo trpi zaradi sedanjega nacionalnega gospodarske politike izmet Paše in pričakujejo izboljšanja od Feti beja. Vendar so njegovi pristaši v manjšini proti množici anatolijskih kmetov, ki so pristajali izmet Paše, tako da Feti bej nikdar ne bo mogel vreči izmet Paše.

Manjšinski kongres o Briandovem načrtu

Geneva, 5. sept. as. Na manjšinskem kongresu je po zaključku debate o stališču manjšin nasproti Briandovemu načrtu bilo prečitano pismo katolonskega zastopnika Estericha, ki naj se v imenu manjšinskega kongresa pošlje Briandu. V tem pismu se sicer naglašajo interesi evropskih manjšin za zavarovanje miru v Evropi, vendar se z obžalovanjem ugotavlja, da se načrt, ki ga je sleer pozdravil, ne bo mogel izvršiti, in sleer v glavnem radi tega, ker ima ta načrt za svojo podlago države, ne pa evropskih narodov. Po Briandovem načrtu bi pomenila združitev Evrope združitev evropskih vlad, ne pa združitev evropskih narodov. Dalje naglašajo to pismo, da je notranja politika gotovih držav v Evropi za to, da vrši razmnoževanje. Končno ugotavlja se pismo, da za združitev Evrope manjka psihološka podlaga za sporazum.

Briandov načrt pred DN

Pariz, 5. sept. as. Ob začetku evropske konferenec ob Zenevi izjavlja »Petit Journal«, da sprito nerazčiščenega notranjopolitičnega položaja v Nemčiji in Poljski Briand ne bo stavil takoj prvi dan konkretnih in končnih predlogov, temveč da bo najprej podal samo svoje poročilo. Nato bo posebna komisija še enkrat proučila položaj, ki je nastal po odgovorih 26 držav in po Briandovem poročilu. Šele nato bo komisija naročila francoskemu delegatu, da poroča na zasedanju Društva narodov o panevropskem načrtu. Društvo narodov bo odkazalo Briandov načrt šesti podkomisiji. Preden bo opravljena ta dolgotrajna procedura, se bo notranjopolitični položaj v Nemčiji in na Poljskem že toliko pomiril, da bo Društvo narodov brez oziroma na notranjopolitične razloge lahko začelo razpravo.

Iz kongresa angleških strokovnih organizacij

London, 5. sept. AA. Kongres strokovnih delavskih organizacij v Nottinghamu je večer sprejel resolucijo o pokojninskem zavarovanju. Po tej resoluciji naj bi nad 60 let stari delavci izstopili iz industrije. Prvotna resolucija je predlagala pokojnino po 65. letu.

V razpravi o redukciji delovnih ur je bilo ugotovljeno, da je ta redukcija nemogoča pri onih industrijah, ki tekmujejo na mednarodnih tržičih.

Danes dopoldne je bila razprava o redukciji delovnega časa na 6 ur v nekaterih industrijah. Naposled je bila sprejeta resolucija, ki se z njo poziva vlada, da vzpostavi položaj, ki so ga zavzemale strokovne organizacije pred letom 1927.

Kako je z delavskim zavarovanjem

Beograd, 5. sept. AA. O delu za revizijo socialnega zakonodajstva je javnost dostikrat krivo obveščena, kar je že povzročilo velike zmede v krogih gospodarstvenikov in interesentov. Zato se je centrala industrijskih korporacij obrnila po točne podatke na pristojna mesta v ministertvu za socialno politiko in narodno zdravje in je dobila tele informacije:

V najkrajšem času namerava minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Preka vzeti v proučevanje načrt zakona o zavarovanju delavcev. Sele po njegovih opazkah bo načrt poslan vsem zainteresiranim delavskim in gospodarskim korporacijam, da ga prouče. Nato se bo vršila širša anketa o tem vprašanju. Temeljna načela v načrtu zakona za zavarovanje delavcev se niso izpremenila in je zato ostalo tudi zavarovanje za starost in onemoglost ter smrt. V nasprotju s starimi načrti zakonov bo temelj novega zavarovanja delavcev zmernejša finančna podlaga.

Velika avtomobilska nesreča

Beograd, 5. sept. m. Iz Subotice poročajo, da se je tam zgodila velika avtomobilska nesreča. Brzovlak Subotica—Beograd je treščil v avto, v katerem so se vozili dr. Silagy, dr. Saldarevič, dr. Skenderović in dr. Kolonjić. Sofer, dr. Silagy in dr. Saldarevič so mrtvi, dr. Kolonjić pa je težko ranjen.

Costes in Bellonte napravila turnejo po Združenih državah

New York, 5. sept. AA. Francoska letalka Costes in Bellonte nameravata po povratu iz Dallasa v New York oditi na turnejo po Združenih državah. Polkovnik Easterwood, ki je razpisal nagrado 25.000 dolarjev za polet iz Pariza v Dallas, je v Londonu in je izjavil, da bo to vsoto izplačal v Parizu ali New Yorku.

New York, 5. sept. AA. Poročajo iz Dallasa v Texasu, da sta letalka Costes in Bellonte proletela tja sredi ob 18.30.

Drobne vesti

Beograd, 5. sept. m. Z redom sv. Save III. r. je odlikovan Ivan Zbrizaj, tehnični inšpektor tehničnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani v pokoju.

Moskva, 5. septembra. AA. V okrožju Tušom blizu Irkutskega so člani geografske ekspedicije našli kosti 4 m velikega mamuta, ki tehtajo 96 kg, in več človeških okostij.

Innsbruck, 5. sept. p. Za izgubljenim pilotom Stojisavljevičem, ki je pred par dnevi zginil z letalom A 23, je odšlo pet letal. Eden od teh letalcev je dal davi ob 7 znak z raketo, da je našel mrtvo truplo.

★ *Nazaj kroi*, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otonost, migrena pomanjkanje spanja se morejo s »*Franz-Josef*«-grenčico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »*Franz-Josef*«-vođa uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja. »*Franz-Josef*«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

XIV. ZAGREBAČKI ZBOR

13.—22. IX. 1930

SPLOŠNI MEDNARODNI VELIKI VZORNI SEJEM

specijalnimi sejmi za

1. stavbarstvo
2. hotele, sobe in kuhinje
3. Prehranbeno industr.
4. tekstil in konf. krzna
5. usnje
6. papir
7. poljedelstvo

Razen tega se vrši tudi razstava in sejem plemenske živine

domače 13. in 14. IX., inozemske 20. in 21. IX.

Na železnicah in parobrodih 50% popusta za obiskovalce in blago (brezplačen povratek)

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

Čez nekaj ur so Mihaela prebudili iz trdnega spanja in mu sporočili novico, da je brodovje gusarjev med oseko počivalo zasidrano ob izlivu reke, s plimo pa so dvignili sidra in vozijo po reki navzgor. Takoj je skočil pokonci, izmil si glavo z mizlo vodo in se hitro odpravil na zadnji posvet s svojo družbo.

»Čez koliko časa bi gusarji prijadrali do jezera?« vpraša Lo Finga.

»Veter imajo nasproten, spoštovani gospod, vendar pa bi rekel, da bomo njihove jambore zagledali prav blizu jezera, preden plima poneha. Gusarji imajo namreč navado, da vlačijo džanke z manjšimi čolni na vrhah za seboj, zato imajo čolni dolga vesla.«

»Torej odrinimo in Bog daj srečo!«

Mihael je trdnjavo izročil v varstvo kapitanu Richardsu in njegovi rešeni posadki ter odhitel s Timom in ostalo svojo družbo dol k jezera. Nekaj minut nato je posadka na trdnjavskem zidu videla, kako je proti reki krenil cel spreved. Sprejati je vozila Berzina z Mihaelom, Cengom in Lo Fingom na krovu in vlekla na vrvi za seboj natovnjeno džanko; na džanko pa so bili privezani trije sampani, ki so plavali drug za drugim. Za njimi je vozil Bantam s Timom in Eh Sangom, nanj pa je bila privezana druga džanka in druga vrsta sampanov. Vsaka džanka je imela na krovu po tri kitajske vasčane in eden je bil krmaril; saj je po vaseh blizu obale skoraj vsak možak kos mornarja.

Že je nastopila plima, ki je segala po reki noter do jezera. Pomagal pa jim je veter, ki je še vedno kar stalno pihal in tako so v dveh urah dospeli do ostrega ovinka, ki je imel obliko črke S. V ravni črti je bil dolg skoraj eno miljo in se je raztezal od severozahoda proti jugovzhodu in veter je pihal v isti smeri.

»Ali je to tisto mesto, Lo Fing?« je vprašal Mihael.

»Da, gospod, o tem smo govorili.«

Mihael se je ustavil z malim brodovjem na gorjem koncu ovinka. Sampane so zasidrali vstrle džank, oba motorna čolna pa takoj za njimi; tako bi torej lahko prestregli vsak manjši brod gusarjev, ki bi morda prišel pred drugimi po reki navzgor. Kdor je vozil proti toku, prav radi ovinka ni mogel videti drugega ko jambora obeh džank.

Pretekle so kake tri ure. Že je nastopila oseka, ko je straža na vrhu džunkinega jambora sporočila, da je v ovinek zavozljal neki brod.

»Moram sam pogledati,« pravi Mihael.

Prestopil je iz lanše na džunko ter splezal na jambor, tako da je mogel pregledati ovinek po vsej dolžini. Dve dolgi lorki, ki sta imeli po dvanajst veslačev, sta na vrvi vlekle veliko džunko. Za njimi je videl jambore še drugih brodov, čez kake dve minuti pa je čisto razločno zagledal drugo džunko. Brodovi pa so se pomikali počasi; dasi je se oseka šele začela in jih pri vožnji ovirala, se pa je v njihove močnejše trupe z vso silo upiral veter.

Mihael je počakal, dokler ni prva džunka preplavala skoraj tri četrtine ovinka. Tedaj je splezal z jambora na krov in dal povelje. Vrvi, ki so vezale obe džunki, so zrahljali in na vsakem brodu sta pohitela dva moža pod krov.

Nekaj hipov se in iz lin so se pokadili v smeri vetra gosti oblaki dima. Motorna čolna sta se postavila vsak ob krmo svoje džanke ter ju porivala po reki navzdol, dokler nista prišla do ovinka. Tedaj so napeli jadra in okorna brodova sta hitela s kar čedno naglico brodovju naproti, pred njima pa gosta in neprodna stena dima.

Mihael je stal poleg krmarja na krmi džanke. Zelen si je, da bi dim ne bil tako zelo gost, ker bi rad videl, kaj se godi onstran črne stene. Ko pa je veter naenkrat oblak pretrgal, je skozi okence zagledal, da so se veslači v čolnih, ki so vlačili veliko džunko, ustavili in je veter džunko zasulak po strani.

Mihael je dal novo povelje. Tedaj so začeli metati z džunk goreče baklje v sampane, ki so plavali vstrle džank. Plamen je švignil kvišku, zafetena šara je zagorela, da je pokalo in bučalo, veter pa nesel pred brodovjem še gostejše oblake črnega in rumenega dima.

Bilo je sveda nemogoče videti, kaj se godi niže dol na reki. Če pa je računal po svojem bežnem pogledu na sovražno džunko, je Mihael sklepal, da mora biti od njih oddaljen samo še kakih sto metrov, ako ni svoje lege spremenila.

Na njegovo povelje sta kitajska krmarja krmili privezala, nakar so se vsi spustili po vrveh, ki so visele ob krmi džunk, na prednji konec lanš. Mihaela so pekle oči in grlo od zoprnega dima, ki ga je obdajal od vseh strani, in je kar zdrknil v naročje Timu, ki ga je čakal spodaj.

»Ali ste jih videli, gospod?« vpraša brodar.

»Da. Velika džunka leži preko reke, kakih sto metrov navzdol. Zdaj bo pravi čas, da se še zadnjič poženemo naprej.«

• Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslav. knjižarne v Ljubljani 20. evreke: Savinšek, 12. evreke: Golice, 30. evreke: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28. Din, 40. Din. — 31. evreke: Doyle, 32. Din, 40. Din. — 32. evreke: Remisch, ZAGORSKI ZVONOV, 24. Din, 40. Din. — 33. evreke: Reimisch, ZAGORSKI ZVONOV, 24. Din, 40. Din. — 34. evreke: Reimisch, ZAGORSKI ZVONOV, 24. Din, 40. Din. — 35. evreke: Blacket, CIRKUSKI OTROK, 28. Din, 40. Din. — 36. evreke: Blacket, CIRKUSKI OTROK, 28. Din, 40. Din.